

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

1. Σ «Οι αξίες της αξιοπρέπειας ... σε κάθε θρησκεία και φιλοσοφική παράδοση.» (Κείμενο 1)
2. Λ «Η ιδέα ότι υπάρχουν ... πολλούς αιώνες πριν.» (Κείμενο 1)
3. Λ «Ωστόσο, η δημόσια εξέταση των εκθέσεων εμπεριέχει ... προς την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.» (Κείμενο 2)
4. Σ «Από τα παιδικά ακόμη ... θα χαρακτηρίσουν τραυματικές.» ή «. Εκείνη τη μέρα πήρε όρκο να αγωνιστεί χωρίς δισταγμό.» (Κείμενο 2)
5. Λ « ... θα αναπτύξει μια στέρεη επιχειρηματολογία που βασίζεται στην κοινή λογική ...» (Κείμενο 2)

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

- Με την ενεργητική σύνταξη εξυπηρετείται καλύτερα η διαλογικότητα του Κειμένου, καθώς διευκολύνεται η αίσθηση της απευθείας επικοινωνίας μεταξύ αυτού που διατυπώνει τα ερωτήματα (είτε είναι δημοσιογράφος, είτε απλός πολίτης) και εκείνου που απαντά (του εκπροσώπου της Επιτροπής), δηλώνεται καλύτερα η δυναμική της συζήτησης και αποτυπώνεται με αληθοφάνεια το πλαίσιο της πραγματικής ή/και φανταστικής συνέντευξης.
- Οι λόγοι για τους οποίους προκρίθηκε αυτή η σύνταξη:
 - Επιδιώκει να κατονομάζει τα δρώντα υποκείμενα (έμψυχα ή μη), ώστε να είναι και οι φορείς της ευθύνης των πεπραγμένων τους (π.χ. «Καμία παράδοση δεν

αρνείται την ύπαρξη μιας θεμελιώδους ευημερίας του ανθρώπου», «Καμία αντιπαράθεση δεν πρέπει να δικαιολογεί την απώλεια αθώων ανθρώπων», «οι κυβερνήσεις είναι γενικά ευαισθητοποιημένες στη δημόσια προβολή της επίδοσής τους ως προς την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου»)

- Τονίζεται, με μεγαλύτερη σαφήνεια και καθαρότητα, η οπτική και η ιδεολογία της Επιτροπής (π.χ. «πρωταρχικός στόχος της Επιτροπής είναι να αναπτύξει έναν εποικοδομητικό διάλογο με τα κράτη και έτσι να προαγάγει τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις του Συμφώνου.»)
- Για όλους τους παραπάνω λόγους μπορεί να αξιολογηθεί ως αποτελεσματική επιλογή, για την πειστική επικοινωνία των νοημάτων, προσθέτοντας και:
 - Ότι η ίδια η αναφορά σε συγκεκριμένα δρώντα υποκείμενα ενισχύει την αξιοπιστία των λεγομένων της Επιτροπής, εφόσον μπορούν να ελεγχθούν (επίκληση στη λογική)
 - Ότι εντείνει τη συναισθηματική ανταπόκριση των αναγνωστών με τη δυναμικότητα του ύφους που προσδίδει στο κείμενο.

Ερώτημα 3° (μονάδες 10)

- Οι μοχλοί πίεσης που αναφέρονται στο Κείμενο 1 είναι οι Εκθέσεις της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, οι οποίες δημοσιεύονται και συζητούνται στη δημόσια σφαίρα, ασκώντας έμμεση επιρροή στις εθνικές κυβερνήσεις («Από τη στιγμή που η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου δεν έχει κανένα άλλο μέσο πίεσης ... την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου.»). Για το Κείμενο 2 είναι ο Βικτόρ Ουγκό, ως πνευματικός άνθρωπος με ακτιβιστική δράση.

Τα παραδείγματα στο Κείμενο 1 είναι:
- Η Ελβετία, η οποία ενίσχυσε τον δημόσιο λόγο των αλλοδαπών χωρίς άδεια μόνιμης παραμονής («η Ελβετία ανακάλεσε ... μόνιμης παραμονής» και η Νέα Ζηλανδία, η οποία αναγνώρισε, με σχετική νομοθεσία, τα δικαιώματα επί της ιδιοκτησίας γης στους αυτόχθονες και προέβη και σε σχετική οικονομική ενίσχυση («Η κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας ... με τις διατάξεις του Συμφώνου.»). Με τη χρήση παραδειγμάτων:
 - Γίνεται πιο κατανοητή για τον αναγνώστη η πρακτική σημασία των Εκθέσεων και οι τρόποι με τους οποίους συμβάλουν στη νομοθετική εδραίωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- Λειτουργούν ως πρότυπο για την ενδεχόμενη υιοθέτηση παρόμοιων ενεργειών εκ μέρους και άλλων κυβερνήσεων
- Αυξάνουν την πειστικότητα των όσων έχουν ήδη αναφερθεί, καθώς υπάρχει και πρακτική εφαρμογή προς το καλύτερο.
- Στο Κείμενο 2 είναι τα βιωματικά στοιχεία του Ουγκό, ο οποίος υπήρξε μάρτυρας εκτέλεσης («Το 1811 διασχίζοντας τα Πυρηναία ... θα δει την εκτέλεση ενός καταδίκου») και βασανιστηρίων (θα παρακολουθήσει ... είχε κατηγορηθεί για κλοπή.». Με τη χρήση παραδειγμάτων:
 - Αποτυπώνεται η επίδραση τέτοιων βίαιων σκηνών στον ψυχισμό των θεατών, συγκεκριμένα για τον Ουγκό «η φρίκη της σκηνής θα τον διαποτίσει»
 - Ενισχύεται η γενίκευση καθώς δεν αποκλείεται τέτοιου είδους αρνητικές, μακροχρόνιες συνέπειες να είχαν δημιουργηθεί και σε άλλους, λιγότερο διάσημους, μάρτυρες
 - Ενδυναμώνεται η πειστικότητα των επιχειρημάτων κατά της θανατικής ποινής και των βασανιστηρίων, καθώς δεν δρουν παραδειγματικά για την αποφυγή μελλοντικών εγκλημάτων, αλλά τραυματικά με απρόβλεπτες συνέπειες σε προσωπικό και συλλογικό επίπεδο.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Οι μαθητές/-τριες θα μπορούσαν, ανάλογα με τον παραστατικό τους κύκλο, να αναγνωρίσουν ως κυρίαρχα συναισθήματα τον φόβο, την οργή, τη ματαίωση, την υπαρξιακή αγωνία για το άγνωστο/τον θάνατο που επέρχεται σύντομα.

Στοιχεία του κειμένου που μπορούν να αξιοποιηθούν, για να υποστηρίξουν τη θέση τους, είναι (αρκούν τρία για να θεωρηθεί πλήρης η απάντηση):

- Η χρήση α' προσώπου, η οποία υπογραμμίζει την άμεση πρόσβαση στις σκέψεις και στα συναισθήματα της ηρωίδας.
- Η αντίθεση ανάμεσα σε αυτούς που την καταδίκασαν, μάλιστα δεν τους κατονομάζει (π.χ. «είπαν», «αυτοί») και στην ίδια, αλλά και σε όσους θα ακολουθήσουν τη δική της πορεία (Θα μας σβήσουν όλους, τον έναν μετά τον άλλο...»).
- Το ερώτημα «Πού θα είμαι τότε εγώ;» που δηλώνει τη βαθύτερη υπαρξιακή αγωνία/απορία της ηρωίδας, αλλά και κατ' επέκταση όλων των ανθρώπων μπροστά στον θάνατο.

- Η εναλλαγή ρηματικών χρόνων παρόν («φαντάζομαι», «νιώθω») μέλλον («θα χαθώ», «θα σκορπίσω») και παρελθόν («υπήρχε», «κοίταξα») με την οποία δηλώνεται η σύγχυση της ηρωίδας, υπογραμμίζεται ο σχεδόν παραληρηματικός τόνος της.
- Η εκτενής χρήση συνυποδηλωτικού λόγου, μεταφορών (π.χ. «έκλειψα την ανάσα άλλων ανθρώπων», «είμαστε όλοι φλόγες κεριών») με τις οποίες επιδιώκεται να αποτυπωθούν εναργέστερα για τον αναγνώστη οι συναισθηματικές διακυμάνσεις της ηρωίδας.
- Ο συνδυασμός μικροπερίοδου λόγου (π.χ. «Είπαν ότι πρέπει να πεθάνω.») και ασύνδετου σχήματος (π.χ. «Ώρες ώρες νιώθω τον πόνο ... , πως τρέμει το στο φως») με τον οποίο το κείμενο καθίσταται πιο γοργό και υπογραμμίζεται η αίσθηση του επείγοντος που βιώνει η ηρωίδα (για να ακουστεί ή για να προλάβει).
- Οι επαναλήψεις λέξεων – κλειδιών: «είπαν – είπαν» για τους μη κατονομαζόμενους δικαστές της, «έκλειψα – έκλειψαν» για το φόνο και την εκτέλεσή της, «βήματα, βήματα» για τους εκτελεστές της, «ώρες ώρες ... ώρες ώρες») για την υπογράμμιση της παρούσας κατάστασης/σκέψεων αλλά και για το γεγονός ότι τελειώνουν οι δικές της «ώρες».

Στο β' σκέλος η εκφώνηση του ερωτήματος επιτρέπει την διατύπωση των προσωπικών θέσεων των μαθητών/-τριών.

Σε κάθε περίπτωση θετικά αξιολογούνται η σαφήνεια στην έκφραση και η κατάλληλη σύνδεση α' και β' σκέλους της απάντησης.